

Kastamonu Education Journal

September 2018 Volume:26 Issue:5

kefdergi.kastamonu.edu.tr

Değişen Dünyada Değişen Okul Changing School in Changing World

Bilge ASLAN ALTAN^a

^aMuğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla, Türkiye.

Öz

Bu çalışmada okul paydaşları tarafından değişen okul ortamının ve iyi bir okulun günümüzde nasıl ifade edildiği, paydaşlar gözüyle okulun değişen dünya standartlarında hangi görev ve sorumlulukları üstlendiği açıklanmaya çalışılmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseninde yürütülmüştür. Çalışma idareci, öğretmen, öğrenci ve velilerden oluşan toplamda 8 katılımcı ile yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış açık uçlu görüşme soruları kullanılmıştır. Veriler betimsel ve içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Araştırma sonucunda, okulun küresel değişimin getirdiği rekabet olgusunu benimseyen bir kuruma dönüştüğü, bireylerin akademik başarı dışında odaklandığı farklı bir konuları olmadığı, okulların bütünleştirici ve sosyalleştirici işlevlerinin kaybolduğu, geleceğe yönelik umutsuzluk oluşturduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler

küreselleşme
değişen okul
yerelleşme
değişen toplum

Keywords

globalization
changing school
localization
changing society

Abstract

This research aims to explain how the changing school environment and a “good school” concept are defined by the shareholders at present, and what kind of duties and responsibilities changing schools have started to take regarding global standards. The research was carried out on phenomenology design of qualitative research. The data were collected with semi-structured interview questions. The research included 8 participants, namely administrators, teachers, students and parents as school shareholders. The data were analyzed through descriptive and content analysis techniques. As a result, regarding participants responses, it was found that the schools have (been) changed into institutions that embrace the competition brought about by global changes, in which individuals focus on academic achievements solely, in which the integrative and socializing functions of schools disappear so that shareholders are desperate for the future.

Extended Summary

The roles and responsibilities of schools and educators have to keep pace up with the global world in order to have the same talents and achievements as other world countries have. In this study, it was researched what the duties and responsibilities of the school trying to establish a balance in the global values are and how the duties of the schools are changing in terms of local needs. With the globalization effect, new approaches to teaching (such as constructivism, chaos theory, re-conceptualization, pluralism, etc.) have begun to be adopted in international practice through educational programs and it has become desirable that individuals should be more questioning, argumentative, and inquisitive. By the end of the 1700s, Kant emphasized that the purpose of education was to educate not only for the present state of society but for better social conditions associated with the ideal humanity concept (Van Til, 1974). Schools are also the environments in which the changes in objectives and policies of the education system are materialized. As the education system goes to good and new, schools act as regulators and adapters on this path (Tezcan, 1992). Additionally, Eisner (2016) notes that the functions of schools are ignored due to too much focus on the changing standards. According to him, there are some problems neglected in schools and they can be listed as communication problems in the classroom, isolation of the teacher, measuring students' success through mere testing. Following the discussion so far, this study focuses on how the effects of changing standards on schools are observed. Following questions were sought to be answered: 1) What are the characteristics of a good school? 2) How are the responsibilities of a school affected in changing standards? 3) What has changed in present schools?

For this purpose, the research methodology has been carried out in the phenomenology design. While the study group was selected, for the maximum diversity, the purposeful sampling method of the qualitative research method was followed. For this reason, administrators, teachers, students and parents were involved in the study since they are important sources that can interpret the functioning of a school and its current operation from the first hand. A semi-structured interview form has been prepared by the researcher in order to collect data. Interpretation approach has been adopted from the qualitative data analysis approaches in data analysis. The analytical order of the analysis of the data was determined (coding, sorting, categorization, correlating and interpreting) and the data were carefully examined in order. Expressions related to phenomenon in the examined data set were listed. These expressions were grouped under themes. To show what the themes mean, they have been written in citation. These expressions reflect the experience of the participants. To check the validity, external supervision was applied in the post-analysis, and the research process was followed and examined by an expert not involved in the research period. To provide encoding / grouping control and for the reliability, the data were encoded by the external expert and the coding was compared with researcher's. The compliance percentage between coders was calculated as 90%.

During interviews, participants were asked to describe a good school, and although each participant gave an answer to their own experience, it was observed that the answers of the administrators and teachers shared the similar perspectives, and students and parents' answers shared the similar perspectives among themselves. When the answers of teachers and administrators were examined, it was seen that the responses centered on student skills, cooperative and success-oriented school philosophy, and facilities as a good schools' aspects to have. Based on the answers, it was observed that administrators and teachers could not go out of the building while making a good school definition. The characteristics that make schools good in the social structure remain only in the building in the light of these answers. Thus, the parents and students describe the disciplined and secure institutions as good schools. Also they emphasized that sending more students to a higher education was one of the characteristics of a good school. The answers given by parents and students are mainly focused on academic achievement. The answers to the questions about the duties and responsibilities of the schools were common to all participants and centered on academic achievement. Although answers were highly referred to academic success, it was also observed that the participants were not really satisfied with the present functions of the school. Apart from the students' answers, administrators, parents and teachers have indicated with their answers that they were disturbed by the mission of a school defined as sending students to the university. The participants were asked whether there was a difference between past and present responsibilities of schools'. All participants focused on the issue of increased success orientation in schools, compared to past, and besides, each participant (except students) gave opinions on topics such as competition, teaching system, value education, social life, and technology.

The study has highlighted that school shareholders mainly focus on academic achievement to keep up with what the new world demands. However, economic, political, sociological, technological and many other dimensions can be disregarded while concerning the global change. In order to meet international necessities, the local needs should not be avoided. Curricula should be an integrative agent for school and changing needs. There should be a continuous need analysis nationally and internationally. The schools' sociological functions should not be underestimated. Therefore, the bound between individual and the society can be enhanced. Additionally, extra-curricular activities should be well organized in schools. Students can reach success in different areas and increase self-confidence. This study is limited to these specific participants. There can be more research on the topic with different instruments to generalize and compare the data, and draw a bigger picture. In such a dynamic world and system, similar studies can contribute to the field.

1. Giriş

İnsanlık tarihinden itibaren insanın çevre ile etkileşimi gelişim göstermiş, bu etkileşimden yeni değişimler doğmuş ve insanlık sürekli bir devinim göstermiştir. Bu hareketliliğin içerisinde insanoğlu biraradalığını korumak ve devam ettirmek için kurumsallaşma faaliyetleri de göstermiştir. Okul da bu kurumsallaşma içerisinde yer alan, birey ve toplum arasında uyumsayıcı ve bütünleştirici etkiye sahip çok paydaşlı dinamik bir kurumdur (Tezcan, 2015). Bu dinamizmin nasıl geliştiğini ve nereye doğru ilerlediğini anlayabilmek ve yorumlayabilmek için de çevrede değişen ve gelişen etkileri gözlemlemek önemlidir.

Neler Değişiyor?

Ulaşım ve haberleşme teknolojisindeki gelişimler günümüz dünyasında bilgi erişimini ve paylaşımını kolaylaştırmış ve alternatifleri genişletmiştir. Ülkeler arası sınırlar manevi düzeyde kalkmış, ortak kültürler oluşmaya (Balay, 2004, s. 63) ve 1960'lı yılların başından bu yana, dünya; politik, teknolojik ve ekonomik hareketlenmeleri ile parçaları birbiriyle kenetli hale gelmeye başlayan bir bütün olmaya başlamıştır (Ertürk, 1986, s. 26). Ülkeler arasında kurulan teknoloji bağı ile birlikte herkesin birbirinden haberdar olmaya başlaması eğitimde rekabeti de artmaya başlamıştır. İhtiyaç duyulan insan profili de bu değişime ve gelişime göre yeniden şekillenmeye başlamıştır (Orman, 2015, s.115). Bu bağlamda ülke insanını yetiştirmede daha "iyi" adımlar atmak için yapılan çalışmalar rahatlıkla paylaşılabilir ve sonuçları oldukça hızlı gözlenebilir olmuştur.

Sürekli değişen politik dengeler, derinlik kazanan bireycilik anlayışı ve küresel devinimi olan ekonomi, toplumsal ve kültürel araç olan okulları da yakından ilgilendirmektedir. Diğer dünya ülkeleri ile eş değer yeteneklere ve kazanımlara sahip olmak için okulların ve eğitim görevlilerinin rol ve sorumlulukları da küresel dünyaya ayak uydurmak zorunda kalabilmektedir. Bu açıdan bakıldığında yerelden uzaklaşan ve küresel değerlere doğru yol alan bu çizgide, küresel boyutta bir denge kurmaya çalışan okulun görev ve sorumlulukları ne olmalıdır, kültürlenme aracı olan okulların yerel ihtiyaçlara yönelik görevleri nasıl değişmektedir gibi sorularla iyi bir okulun görev ve sorumlulukları bir nebze de olsa aydınlatılmaya, betimlenmeye çalışılmıştır.

Yerelleşme, okulların ve yerel idarecilerin yerel durumlara göre eğitim programlarını uyarlaması olarak tanımlandığında (Taylor, 2004, s. 155), öğretme ve öğrenme süreci de yerel çevre ile ilişkilendirilebilir. Küreselleşme ise Altbach ve Knight (2007, s. 291) tarafından eğitim yönüyle tanımlandığında, uluslararasılıkla arasındaki farka özellikle değinilmiştir. Onlara göre küreselleşme, 21. yüzyıl politika, ekonomi ve toplumsal trendlerinin eğitim üzerindeki yönlendirmelerini; uluslararasılık ise bu yönlendirmelere ayak uydurmak için akademik camianın, okulların, eğitim kurumlarının ve hatta bireylerin politikalarını ve uygulamalarını içermektedir. Bu tanıma göre örneğin, İngilizcenin yabancı dil öğretimi olarak oldukça önemli olması küresel platformda uluslararasılık uygulamasıdır. Küreselleşme genel itibari ile dünya genelinin tek bir akışını işaret ederken, uluslararasılık milletler ve toplumlar arası ilişkili hedefleri, öğrenme/öğretmeyi, araştırmaları vurgular (Knight, 2014, s. 37).

Küreselleşme olgusu ile birlikte, uluslararası uygulamalarda, eğitim programlarından öğretime yeni yaklaşımlar (yapılandırıcılık, kaos teorisi, yeniden kavramsallaştırma, çoğulculuk vb.) benimsenmeye başlanmış ve bireylerin daha fazla sorgulayıcı, tartışmacı, araştırmacı ve bilgiye kendisinin sahip olması istenmiştir. Bu yaklaşımlar uluslararası düzeyde kabul görmüş ve yaygınlaşmıştır. Öğrenci başarısının değerlendirilmesi de sadece yerel ya da ulusal sınırlılıktaki kalmamıştır. TIMSS ve PISA gibi sınavlar, Dünya platformunda eğitim ve öğretimde gerçekleştirilen başarının bir skor tablosu gibi yorumlanabilmektedir. Ancak politik, ekonomik, teknolojik değişkenlerin farklı bölgelerde ve ülkelerde eğitimi nasıl etkilediğinin göz ardı edilmesi ulusal ve uluslararası sıralamada çoğunlukla göz ardı edilebilmektedir. Bu sonuç doğrultusunda, okulların akademik başarıya olan yoğun odağı daha anlaşılabilir olmaktadır.

Değişim İçerisinde Okul

Kant, 1700'lü yılların sonunda eğitimin amacını sadece toplumun mevcut durumuna yönelik değil ideal insanlık kavramıyla ilişkili daha iyi toplumsal durumlar için eğitmek olduğunu vurgulamıştır (Van Til, 1974, s. 75). Okullar da, eğitim sisteminin aktif uygulayıcıları olan kurumsal yapılar olarak toplumda var olmuş ve var olmaya devam etmektedir. Eğitim sisteminin hedef ve politikalarındaki değişikliğin maddi olarak yaşandığı ortamlar da okullardır. Bir eğitim sistemi iyiye ve yeniye doğru yol aldıkça, okullar da bu yolda düzenleyici ve uyumsayıcı olarak görev yapar (Tezcan, 2015). Bu uyumsama sürecinde çevre ile etkileşimi arttıran, duyarlılığı arttıran, insan kaynaklarının etkin kullanılmasının sağlamaya özenini gösteren, genç nüfusu topluma hazırlayan ve birçok misyonla beraber okullar, bilgi toplumunun da ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadır (Balay, 2004, s. 79).

Küreselleşme etkisi toplum ve bireyin yeniden yapılandırılmasına etki eder. Okulların da kültürel yeniden yapı-

lanmaların gerçekleştiği yerler olduğunu ve eğitimin de bireylerin dikkatlerini çekme süreci olarak görülmesi (Freire, 1972, s. 58) fikrine katılmaktayız. Bu görüşle okul temelinde bireyin ve toplumun gelişimi için çalışılır. Levin (1998; akt. Orman, 2015, 116) ülkeler genelinde, okulların ortak eğilimlerini, 1. Eğitimdeki değişimleri ekonomik terimlerle ifade etme, 2. Eğitim ve öğretimde eleştirel düşünceye önem verme, 3. Gelişme talebinde bulunma, 4. Yönetimsel desteklerle eğitimde değişimi destekleme, 5. Eğitimin pazarlaştırılması ve 6. Standartlaşmaya yönelik vurgunun arttırılması olarak tanımlamıştır. Eğilimlerin uygulamaya dönüşü sürecinde de, okulların işlevlerini yeniden yapılandırmada eğitim programlayıcılarına ve planlayıcılarına da büyük sorumluluklar düşmektedir. Eğitim programlarında düzenlenen küresel değerler toplumların şekillenmesinde ve yönlendirilmesinde etkin rol oynar. Küreselleşen eğitim içerisinde farklı bakış açıları, kültürler, çoğulcu yaşam, eleştirel düşünme değerleri gibi ortaklaşan kavramların önemi eğitim politikaları içerisinde yer almaya başlamıştır (Kirkwood, 2001, s. 12; Özyurt, 2008 s. 217). Eğitim programları küresel yönelimleri ve bütünleştiriciliği anlamada ve anlatmada işlevsel özelliği ile önemli bir yer tutmaktadır. Varış (1996, s. 16), programı, “herhangi bir sektörde saptanan politikayı uygulamaya dönüştürecek esasları içeren rehberdir.” ifadesi ile tanımlayarak, bu önemi vurgulamaktadır. Türk eğitim programcıları da bu politikaları dikkate almış ve programlar tasarlanırken bu kavramlara yer verilmiştir. Örneğin, ülkemizde de 2005 yılı itibarı ile sosyal bilgiler dersi öğretim programında küresel kavramlarla (demokrasi eğitimi, insan hakları vb.) zenginleştirilen üniteler yer almaya başlamıştır (MEB, 2005). Benzer kavramları ve etkileri fen bilimleri derslerinde de görmek mümkündür. Fakat bu değişikliklerin programda yer alması kadar okullarda, sınıflarda, öğrenciler arasında, etkileşimde bulunan çevrede ne anlama geldiği de oldukça önemlidir. Öztürk ve Günel (2016, s. 177) yürüttükleri bir çalışmada öğretmenlerin küresel kavramlarla ilgili yanılığa sahip oldukları sonucuna ulaşmış ve kendi hayat görüşleri ile benzer ifadede küreselliği tanımladıklarını fark etmişlerdir. Carson (2015, s. 147) eğitimin küresel boyutta yapılmasının hem olumlu hem de olumsuz yönlerine vurgu yapmaktadır. Bu vurgularında Carson, politik ve ekonomik yaptırımlar dolayısıyla, öğretmenlerin öğretimlerinde kısıtlamalarla karşılaştığını ve eğitim programlarının ufuklarının daraldığını belirtir. Bir yandan da eğitim programlarının sınırlarının kalktığını ve çalışmaların daha uluslararası bir boyut kazandığını belirtir.

Apple (2006, s. 23) ve Hursh (2007), yeni liberal yaklaşımların eğitim sistemini bir pazar haline dönüştürmeye çalıştığını ve mümkün olduğu kadar da özelleştirilmiş eğitim hizmetlerinin ortaya çıkacağını iddia etmektedir. Eisner (2016, s. 24) ise değişen standartlara odaklanılmasından kaynaklı okulların işlevlerinin göz ardı edildiğini belirtmektedir. Ona göre, okullarda ihmal edilen bazı sorunlar vardır ve bunlar sınıf içerisindeki iletişim problemleri, öğretmenin izolasyonu, öğrencilere başarı ölçütünün sınavla belirlendiği mesajının verilmesi olarak sıralanabilir. Bu sorunlar iyi bir okulun işlevlerini kısıtlayan önemli sorunlardır. Özellikle başarı ölçütünün sınava tabii olması günümüz bilgi toplumunun istediği birey anlayışı ile çelişmektedir. Bu soruna istinaden Eisner (2016, s. 26) okullara şu soruyu sormaktadır: “Kaç öğrenci okula erken gelip geç çıkmak istiyor?” Bu soruya verilecek cevap öğrencilerin gözüyle iyi bir okulun da neler yaptığını anlamaya yardımcı önemli ölçütlerdendir.

Yukarıdaki tartışmalar ışığında, bu çalışmada çevresel değişimin etkilerinin okul üzerinde nasıl dengelendiği, yerel ve küresel ihtiyaçların okul ortamında nasıl şekillendiğine yönelik arayışlara da odaklanılmıştır. Bu bağlamda, okulun paydaşları tarafından nasıl değiştiğine yönelik olarak aşağıdaki sorular yoluyla yanıt bulunması amaçlanmıştır ve değişen dünyada okulun nasıl değiştiği ile ilgili bir çerçeve çizilmeye çalışılmıştır.

- İyi bir okulun özellikleri nelerdir?
- Değişen dünyada okulun görev ve sorumlulukları nasıl etkilenmektedir?
- Günümüz okullarında neler değişmeye başlamıştır?

2. Yöntem

Bu çalışma bir düzen üzerinde keşif yapmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla araştırma metodolojisi nitel araştırmaya yönelmiş ve fenomenoloji (olgubilim) deseninde yürütülmüştür. Bu metotta veriler fenomenolojik deneyimlerle betimlenir (Patton, 2014, s.104). Görüşmelerle katılımcıların deneyimleri yazılı veya sözel olarak kaydedilir. Bu desenin tercih edilmesinin sebebi ilgili bireylerin yaşanmış deneyimlerini ortaya çıkarmak ve problem durumuna ilişkin derinlemesine bir anlayış kazanmaktır (Patton, 2014, s. 105). Bu çalışmada değişen okul kavramına ilişkin kaydedilen görüşler, okulun günümüzdeki işlevlerini tanımlamada kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubu belirlenirken nitel araştırma yönteminin amaçlı örneklem yöntemine göre maksimum çeşitlilik temel alınmıştır. Fenomenolojik bir çalışmada katılımcıların araştırılan olguya yönelik deneyimlerinin olması önemlidir. Bu sebeple bir okulun işlevlerini ve mevcut işleyişini birinci elden yorumlayabilecek önemli kaynaklar olan idareciler,

öğretmenler, öğrenciler ve veliler çalışmaya dahil edilmişlerdir. Her kaynaktan 2'şer katılımcı çalışmaya katılmıştır. Okul düzeyi belirlenirken Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirtilen ve milli eğitim politikası içerisinde yer alan okul kademelerinin genel amaçları incelenmiştir. Bu inceleme ile ortaöğretim kademesinin amaçları;

Madde 10:

- Öğrencilere asgari ortak bir genel kültür vererek toplumu tanımalarını, sorunlara çözüm yolları aramaları ve yurdun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunma bilinç ve gücünü kazanmalarını;
- Öğrencilerin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda, yükseköğretime veya hem mesleğe hem de yükseköğretime veya hayata veya iş alanlarına hazırlanmalarını sağlamaktır.

olarak belirlenmiştir. Ortaöğretim kurumlarının daha hayata hazırlayıcı amaç ve ilkesinin olması ve çalışmanın okulun mevcut yaşama yönelik politikalarla ilgilenmesi sebebi ile çalışma grubunun ortaöğretim kademesinden seçilmesine karar verilmiştir. Nitel araştırmalarda genelleme kaygısı taşınmaması örnek büyüklüğünde de önemli rol oynamaktadır. Fenomenolojik çalışmada 1-325 kişi arasında örneklem sayısı uygun görülmektedir (Polkinghorne, 1989, s.43). Bu kademe görev yapan idarecileri, öğretmenleri, öğrenim gören öğrencileri ve velileri temsilen gönüllü ikişer katılımcı ile görüşülmüştür. Katılımcılar Ege bölgesinde bir ilde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı farklı devlet liselerinde yer alanlardan seçilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Çalışmanın amacı doğrultusunda, sözlü görüşmede kullanılmak üzere araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Bu formun yarı yapılandırılmış olması, görüşme sırasında, görüşmenin doğasından kaynaklanan farklı soruların ortaya çıkmasına fırsat sağlamıştır. Formun hazırlanmasından önce bir soru havuzu oluşturulmuş ve çalışmanın amacına yönelik en uygun sorular seçilmiştir. Bu sorular eğitim programları, eğitim yönetimi ve sosyoloji alanında 3 uzmanın görüşüne sunulduktan sonra çalışma grubuna dâhil olmayan 4 paydaştan (idareci, öğretmen, öğrenci ve veli) sorulara cevap vermesi istenmiştir. Verilen cevaplar ışığında soru sayısı azaltılmış ve bazı sorular revize edilmiştir. Görüşme formuna tekrar uzman görüşü alınarak son şekli verilmiş ve form görüşmeye hazır hale getirilmiştir. Form idareci, öğretmen, öğrenci ve veli için temel demografik bilgilerden ve akışa göre şekillenen temelde üç sorudan ve cevapların detaylandırılmasına yönelik sondaj sorulardan oluşturulmuştur. Görüşmeler her katılımcı ile birebir ve sadece araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Görüşme başlamadan önce katılımcılara istedikleri zaman görüşmeden ayrılacakları, bilgilerinin gizli kalacağı ve konuşma verilerinin yazılı halinin onaya sunulacağı bilgisi tekrar hatırlatılmış ve gönüllük esasında gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler katılımcıların izni ile ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş ve araştırmacı tarafından yazıya aktarılmıştır. Yazıya aktarılan görüşmeler katılımcılara sunulmuş ve onayları alınmıştır.

Verilerin Analizi

Yazıya geçirilen verilerin analizinde hem betimsel hem de içerik analizi kullanılmıştır. Betimsel analiz sırasında katılımcıların sorulara verdikleri cevaplarda ne kadar ortaklaştığı incelenmiştir. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmış ve nitel veri analizi yaklaşımlarından yorumlamacılık benimsenmiştir. Belirlenen yaklaşım ışığında verilerin analizinin analitik düzeni belirlenmiş (kodlama, tasnif, kategorileştirme, ilişkilendirme ve yorumlama) ve düzen içerisinde veriler titizlikle incelenmiştir. İncelenen veri setinin içerisinde yer alan fenomene ilişkin olan ifadeler listelenmiştir. Bu ifadeler temalar altında gruplandırılmıştır. Temaların ne ifade ettiğini göstermek için birebir ifadelerden alıntılar yazılmıştır. Bu ifadeler katılımcıların deneyimlerini yansıtmaktadır. Alıntılar hangi paydaşa ait olduğunu göstermek için kısaltmalar kullanılmıştır (İdareci-İ; Öğretmen-Öğrt; Öğrenci-Öğr; Veli-V). Analiz sonrasında geçerliğin kontrolü için dış denetime başvurulmuş ve araştırma süreci araştırmaya dahil olmayan bir uzman tarafından daha takip edilmiş ve incelenmiştir. Kodlama/gruplama kontrolünün sağlanması ve güvenilirlik çalışması için dış denetimi sağlayan uzmandan verilerin kodlanması istenmiş ve yapılan kodlamalar karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonrası kodlayıcılar arasındaki uyum yüzdesi %90 olarak hesaplanmıştır. Bu uyum yüzdesi kodlayıcılar arasındaki kararlılığın yüksek olduğunu göstermektedir (Miles ve Huberman, 2015, s. 15). Tümevarımsal bir yaklaşımla kodlamalar yapıldıktan sonra, ortaklaşan kodlar yeni bir başlık altında toplanmış ve temalar haline getirilmiştir. Elde edilen temalar, araştırma sorularına göre yorumlanmıştır.

3. Bulgular

Araştırmanın cevaplamaya çalıştığı sorulara yönelik toplanan verilerin incelenmesi sonrası, ortaya çıkan bulgular aşağıda bölümlere ayrılarak sunulmuştur.

İyi Bir Okulun Özelliklerine Yönelik Paydaş Görüşleri

Görüşmeler sırasında, katılımcılara iyi bir okulun özelliklerini tarif etmeleri istendiğinde, her katılımcı kendi deneyimine yönelik cevaplar verse de, idareci ve öğretmen cevaplarının kendi arasında, öğrenci ve veli cevaplarının da kendi arasında ortaklaştığı gözlenmiştir. İdareci ve öğretmenlerden gelen cevaplar “(İ1) Özel yeteneklerin öne çıkarılabildiği ve başarının gerçekleştiği kurumlardır. İyi bir okulda eksik araç gereç olmaz ve herkes koordineli çalışır.”, “(İ2) İyi bir okul öğrencisi ile öğretmeni ile idarecisi ile kantini ile aklınıza bu bina içerisinde görevi olan kim geliyorsa bir uyum içerisinde başarı odaklı çalışan ve çabalayan okuldur. İyi bir okul öğrencilerin yeteneklerini ön planda tutar ve gerekli her araç gereci onlar için temin eder.”, “(Öğrt1) İyi okul eğitim araç gereçlerinin tam olduğu, imkanların ve şartların olabildiğine verimli geçirilebildiği, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine odaklanan, idareci ve öğretmen arasında huzurlu çalışma ortamının olduğu başarılı okuldur.”, “(Öğrt2) İyi bir okulda başarı politikasının yanı sıra, öğrencilerin yetenekli olduğu alanların pekiştirilmesi ve ona göre düzenlemelerin yapılması gerekir. Fiziksel ortamın yeterli olması gerekir. İdarecilerin ve öğretmenlerin uyumlu çalışması gerekir. O zaman iyi bir okuldan bahsedebiliriz.” şeklinde verilmiştir. Öğretmen ve idarecilerin cevapları değerlendirildiğinde, görüşlerin öğrenci yeteneklerinin ortaya çıkarıldığı, işbirlikli, başarı hedefli, fiziksel donanımı iyi kurumları iyi bir okul olarak tarif ettikleri yönünde ortaklaştığı görülmüştür. Verilen cevaplara bakıldığında, idareci ve öğretmenlerin iyi bir okul tanımı yaparken bina dışına çıkmadıkları gözlenmektedir. Toplumsal yapı içerisinde okulları iyi yapan özellikler bu cevaplar ışığında sadece bina içerisinde kalmaktadır.

Bu ifadelerin yanı sıra veli ve öğrencilerden gelen cevaplar, “(V1) İyi bir okul dediğim zaman çocuklarımın derslerini takip eden, onları bu konuda boş bırakmayan, güvenliğini sağlayan, başarılı öğrencilerin çıktığı, üniversiteye gittiği bir okul bana göre iyi bir okuldur.”, “(V2) İyi okul çocukların güvende olduğu, mezun olunca iyi yerleri kazandığı bir okuldur. Böyle bir okulda öğretmenler de idareciler de disiplinlidir ve öğrencilerini takip ederler.”, “(Öğr1) İyi okul dince aklıma iyi mezun veren çok sıkı disiplinli olan bir okul geliyor. Her gelenin girmesin bir de mesela okula. İyi okulda güvenlik de olmalı.”, “(Öğr2) Eğitimi iyi olan, öğretmenlerin derslerimizi iyi takip ettiği, derslerin boş geçmediği, üniversite başarısı yüksek olan okul iyi okuldur. Bir de iyi okulda güvenlik olmalı kesinlikle.” şeklinde ifade edilmiştir. Böylelikle veliler ve öğrenciler, üniversiteye fazla öğrenci gönderen, disiplinli ve güvenli kurumların iyi okul olduğunu tarif etmektedir. Veli ve öğrencilerin verdikleri cevaplar akademik başarı üzerinde odaklanmaktadır. Ayrıca veliler ve öğrencilerde yaşanan güvenlik kaygısı da dikkat çekmektedir. Okulda buldukları sürece öğrencilerin güvende olması dikkat çektikleri hususlardan biridir.

Değişen Dünyada Okulun Görev ve Sorumluluklarına Yönelik Paydaş Görüşleri

Katılımcıların okulların değişen dünyada görev ve sorumlulukları hakkında ne düşündükleri üzerine sorulan soruda verdikleri cevaplar tüm katılımcılarda ortaklaşmış ve akademik başarı üzerine odaklanmıştır. Katılımcıların cevapları, “(İ1) Maalesef biz sınav odaklı kurumlarız. Üniversitedeki iyi bölümlere yönlendirmek için koşutuyoruz. Ama aslında öğrencilerin hepsi mühendis olmak zorunda değil. Liselerde en eksik durumlar mesela kişilik envanterlerinin çok zayıf kalması ya da sonuçlarının hiç dikkate alınmaması. Öğrenciye sürekli sınav sunuyoruz zaten asıl yapmamız gereken bu olmamalıydı. Eğitimcilerle güvenilmiyor mu da sürekli sınav yapıyor? Okullar iş yeri oldu artık”, “(İ2) Bir okulun görevi idareci olarak benim gözümde hedefe ulaşmada izlenen yolu takip etmek. Öğrencilerin üniversiteye yerleşmesi bizim için çok önemli. Bu konuda bir eksik varsa hemen yardımcı olmak gerekiyor. Bu çocukların hayatta bir yerlere gelmelerinde sorumluyuz biz. Ama sınavla değil de insan olarak bir yerlere getirmeye çalışsak keşke. Sistemin kendisinin düzelmesi lazım.”, “(Öğrt1) Valla okul artık sadece üniversiteye hazırlıyor. Başka da bir şey yaptığımız yok. Ama iyi bir okul gerçekten öğrenci yetiştirebilmeli. Çocuğu hayata adapte etmek olmalı aslında tek görevimiz hangi üniversiteye hangi bölüme gittiği değil. Fakat günümüz şartlarında tek sorumluluğumuz onları iyi bir üniversiteye göndermek oldu. Okulların vizyonu hep akademik başarı üzerine bunu yapan da sistem işte.”, “(Öğrt2) Okulların şu anki görevleri başarılı ama sadece akademik anlamda öğrenci yetiştirmek. Sorunsuz öğrenci istiyor artık okullar bunun için. Eğitimin kendisi okulları bu hale getirdi aslında. Keşke yeteneklerine göre öğrencileri yetiştirip onların her yönüyle topluma kazandırılmasını sağlasak. Sistem, velilerin ısrarı, Milli eğitimin kendisi okulları bu hale getiriyor. Bu sistem çok kapalı bir sistem.”, “(V1) Şu anda maalesef kabul etmek istemesem de okulun görevi üniversiteye hazırlamak. Tek düşündüğümüz bu bir okulda. Eğitim sistemimiz hiçbir şey öğretmiyor ama meslek sahibi olması için sınav istiyor.”, “(V2) Öğrencinin üniversiteye girebilmesi. Bunun dışında düşünecek bir şeyimiz kaldı mı Allah aşkına! Özel okula mı devlet okuluna mı göndersek diye düşünüp duruyoruz. Devlet kendi vatandaşına öğrencisine bunu yapar mı ya!”, “(Öğr1) İyi eğitim vermek. Bunu da nasıl anlarsınız mezunlarına bakarak. Üniversiteye kaç öğrenci gönderdiğine bakarak. Hangi üniversitelere hangi bölümlere öğrenci göndermiş bunlar hep okulun sorumluluğu.”, “(Öğr2) Benim başarıyı sağlamak. Üniversiteye yerleştirebilmek.” şeklinde kaydedilmiştir.

Akademik başarıya yönelik cevaplar verilse de katılımcıların aslında okulun böyle bir görevi olmasından memnun

olmadıkları da gözlenmiştir. Öğrencilerin verdikleri cevaplar dışında, idareciler, veliler ve öğretmenler okulun sadece üniversiteye öğrenci göndermek olarak tanımlanan misyonundan rahatsızlıklarını verdikleri cevaplarla belirtmişlerdir. Fakat bu görev ve sorumlulukların belirlenmesinde dikkate alınan unsurlara yönelik derinlemesine sorularda katılımcılar sadece eğitim sistemine gönderme yapmış ama somut sebepler sunamamıştır. Katılımcıların verdikleri cevaplara bakıldığında akademik başarı kaygısının idarecileri, öğretmenleri ve velileri pek de memnun etmediği görülmektedir. Bu durumun okulun en önemli paydaşları tarafından kanıksanmış bir durum olması ve farklı bir adım atılmaması da başka bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Günümüz Okullarında Ne Gibi Değişiklikler Olduğuna Yönelik Paydaş Görüşleri

Katılımcılara günümüz okullarında değişen sorumlulukların nasıl olduğu sorulmuştur (sadece öğrencilere geçmiş okulları ile şimdiki okulları arasındaki fark sorulmuştur). Tüm katılımcılar geçmişe göre başarıya olan odağın arttığı konusuna odaklanmış, bunun yanı sıra her katılımcı (öğrenciler hariç) *rekabet, öğretim sistemi, değerler eğitimi, sosyal hayat, teknoloji* gibi konularda da görüşler bildirmiştir. Katılımcılar, “(İ1) Başarılı başarısız öğrenci ayrımı yapıyoruz. Okul içerisinde yaşanan her olumsuz davranışı disiplin problemini başarısızlıkla ilişkilendiriyoruz ve ona göre adım atıyoruz. Sanki çocuk başarılı olursa hep olumlu davranışlar sergileyecekmiş gibi olduk. Çağa ayak uydurmak da çok problem değil aslında. Bizim okurken teknolojik alt yapımız yoktu. Öğrenmedik mi öğrendik. Ama şimdi okulların bu imkanları zorlaması isteniyor. Veliler özellikle çok baskı yapabiliyor.”, “(İ2) Önceden okullar öğrenci başarısını bu kadar önemsemiyordu. Artık daha fazla önemiyor ve onun için çalışıyor. Bunun sebebi de hayatın zor olması diyebilirim. Artık rekabet çok fazla. Okullar da birbiri ile rekabet içerisinde. Kimlerin sınavda daha iyi yaptığı kimin daha yüksek puanla dönemi bitirdiği çok önemli. Bunun için de çalışmak ve çalıştırmak gerekiyor. Okulların çıtayı yükseltmesi gerekiyor. Okullar çok öğretim kısmına odaklandı artık. Nasıl bireyler yetiştirdiğimizin önemi kalmadı artık. Eğitim faaliyetleri bitti. Çocukları dışarıdaki hayattan kopardı. Sınavsız başarı yokmuş mesajını veriyor artık hep okullar. Öğrencilere saygı ve insanlık aşılamıyoruz kendimiz de okul ortamında bunları görmüyoruz ve yapmıyoruz.”, “(Öğr1) Şimdiki eğitim öğretim hedeflerine baktığımızda çocukların arkasından at gibi koşturmak gerekiyor. Ders ders ders. On ikinci sınıflarda ders işleyemiyorum kendi branşım adına. Onların test çözmesine müsaade etmemiz isteniyor. Biz öyle değildik okurken. Okulun son gününe kadar beden eğitimi dersini işlerdik. Takımlara girerdik. O zamanda sınav vardı ve önemliydi. Sınav endekslı bir hayat. Okullar da ona göre şekilleniyor. Özel okul devlet okulu fark etmez oldu. Çocukların kendileri için yaptığı hiçbir şey bırakılmadı. Sosyal etkinliklerden uzaklaştırıyoruz. Bir de öğretmene saygı vardı, insanlara saygı verdi. Çocukların ruhunu da alıyoruz sanki şimdi. Hiçbir şey yok.”, “(Öğr2) Eskiden sistem daha iyiydi. Ders dışında öğrencinin yönlendirildiği çok şey vardı ders dışında. Onu bitirdik. Şimdi öğrenciler teknolojinin içine kapatılıyor. Okulda da yapıyoruz bunu. Çocukları sadece matematik yapabiliyor mu kimya yapabiliyor mu diye köreltmekten başka bir şey yapmıyoruz. Kültürsüz ve saygısız bir nesil geliyor. Gerçekten çok tehlikeli. İnsanlık duygularını vermiyoruz hiç.”, “(V1) Önceden de sınav vardı ama biz o zaman bilgi alıyorduk. Şimdiki anlık çalışıyor sınav bitince de unutup. Biz öğretmenimizi gördüğümüzde hazır ola geçerdik. Okulda öğrendik bunu biz. Okul terbiye ederdi bizi. Okulun görevi hayata hazırlamaktı sınavla ya da üniversiteye değil. İşsizlik oranının artması da rekabeti arttırıyor okullarda. İnsan yetiştirmek, o duyguları yaşatmaktı okulların görevi önceden.”, “(V2) Okullar seçilirken artık hangi okul sınava daha iyi hazırlıyor diye bakılıyor. Okulun görevi buymuş gibi. Rekabet o kadar arttı ki çocukların sosyal hayatı kalmadı. Okullar da rekabeti istiyor da tetikliyor da. Çocuğun mezun olduğunda nasıl bir insan olarak hayata atılacağına bir önemi kalmadı. Merhamet duygusu yok, saygısı yok. Benim çocuğum da öyle. Okulun insani değerleri öğreten bir sorumluluğu kalmadı.”, “(Öğr1) Bütün okulların görevi aynıdır. İyi bir eğitim vermek ve öğrencilerin başarısını sağlamak. Okulun düzeyi fark etmez bence.”, “(Öğr2) Bence tüm okulların görevi aynıdır. Öğrenciye iyi eğitim vermek ve üniversiteye göndermek. Düzey fark etmez. Ama lise daha önemli bence çünkü mezun olunca üniversiteye gidiliyor.” şeklinde cevaplar vermiştir.

Katılımcılara okulların değişen görev ve sorumluluklarının sebebinin ne olduğu sorulduğunda *küresel* politikalara gönderme yapan cevaplar verilmiştir ve bu cevaplar sadece velilerden gelmiştir. Velilerin konuya ilişkin verdikleri cevaplar “(V1) Her yer üniversite. Herkes üniversite mezunu. Ülkelerin dünya genelinde tekelleşen bir rekabeti var ve öğrencilerin üniversitelere yerleştirilmesi de dışarıya karşı okumuşluk oranını fazla göstermek için bu politikayı izliyor bence.”, “(V2) Bence bu kadar okul üzerine düşülmesinin, sınıfta kalmak bile yok düşünün. Amaç diğer ülkelere karşı okumuşluk oranını fazla göstermek için bunu yapıyor. Rakamları şişiriyorlar sürekli. Böylece dünyanın standartlarına erişilmiş gibi görülecek. Dünyada artık her işi makineler yapıyor. Teknoloji o kadar ileride. Bu da insana olan ihtiyacı azaltıyor. İstihdam azalıyor. İstihdam olmayınca üniversite mezunu olmanın ne faydası var?” şeklinde kaydedilmiştir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Çalışmanın sonucunda, okul paydaşları değişen dünyada değişen okulun, özellikle akademik başarı üzerine yoğunlaştığını ifade etmişlerdir. Okul ortamlarının toplumun bir parçası, uyumsuzluğu ya da bütünleştiricisi olarak tarif edilemediği ve bu durumun aslında yakınılan da bir durum olduğu gözlenmiştir. Schlechty (2014), okulların tarihi süreçte şikâyet ortamına her zaman maruz kaldığını, fakat bugün durumun daha da yaygınlaştığını ve yoğunlaştığını vurgulamaktadır. Bu şikâyetin odak noktasının nitelikli işgücü sağlayacak özelliklere sahip olmayan mezunlar yetiştirilmesi üzerine olduğunu söylemektedir. Çalışma sonucunda ortaya çıkan şikâyet ve yakınmalar bu durumu destekler niteliktedir. Tüm katılımcıların ortak olarak isyan ettikleri konu okulun görev ve sorumluluğunun tek kanalda odaklanmasıdır: akademik başarı. Okulların öğrencilerin eğitim ve öğretim hayatına akademik başarı empozisi dışında katkı sağlamayan kurumlar olduğu görüşü bu çalışmada ortaya çıkan bir olgudur. Fakat ilginçtir ki, katılımcılara daha ilk soruda iyi bir okulun özelliklerinden bahsetmeleri istendiğinde akademik başarı vurgusu olmadan bir okul özelliği ifade etmemişlerdir. Bu durum günümüz değişikliğine paydaşların da uyum sağlamasından kaynaklanıyor olabilir. Bunun yanı sıra öğrenci-veli bakış açısı güvenlik ve disiplinden yana olurken, öğretmen-idareci bakış açısı iş ortamına odaklanmıştır.

İdareci ve öğretmenler, eğitim sisteminin aktif katılımcıları olarak mevcut okul görev ve sorumluluklarını ulusal politikalara bağlamış ve bunun arkasında yer alabilecek olası bir etken açıklamasında bulunmamışlardır. Ulusal politikalar içerisinde sadece okulun seçme ve yerleştirme işlevleri göz önünde bulundurulmuş ve küresel platformda artan rekabet ile ilişkilendirilmemiştir. Sistemsel anlamda eğitimin etkilendiğini ve okulların bu sistem dahilinde görev ve sorumlulukları paylaştığı belirtilse de, bu sistemin temelinde göz önünde bulunduran dinamo taşlarına yönelik yorumlama yapamamışlardır. Öğrencilerin ise okulu sadece üniversiteye hazırlıkta bir araç olarak görmeleri, günümüzde okulun toplum içerisinde aralarında tercih yapılabilir hale getirilmesinin bir açıklaması olmuştur. Okul atmosferine, okul içi paylaşımlara, sosyal ilişkilere, değerlere, etkinlik ve faaliyetlere yönelik öğrencilerin akıllarına hiçbir şey gelmemiştir. Bunun sebebi ya okullarda bu dinamiğin olmaması ya da öğrencilerin gözlerinin tamamen sınava bakıyor olması olabilir. Velilerin ise mevcut duruma her ne kadar ayak uydurmaya çalıştıkları görülse de, farklı bir arayış içinde oldukları ve bu arayışın bir an önce sonuçlanmasını istedikleri cevaplarında gözlenmiştir. Ayrıca, mevcut rekabet ve başarı hırslı okulların arkasında küreselleşme politikalarının olabileceğine yönelik vurguyu yapan da sadece veliler olmuştur.

Okulun amaçları ve toplumun ihtiyaçları arasında yadsınamaz bir bağ vardır (Özdemir, 2014, s. 56). Okul, hem toplumun içerisinde bir yapı hem de kendi içerisinde toplumsal bir yapıyı ifade etmektedir. Okul toplumunda yer alan dinamikler, toplumun ihtiyaçlarını, çağın gereksinmelerini ve evrensel işleyişi eş zamanlı dikkate almalıdır. Bu çalışma kapsamında, okulun bir bina olarak içerisinde aktif olarak yer alanlar, bina içerisinde gerçekleştirenlerin dışına çıkmamakta ya da çıkamamaktadır. Sistemin sorgulamasını yapmakta fakat sistemin istediği okul yapısının dışında alternatif bir okul üretmemektedirler. Özellikle öğrencilerin hayali olabilecek bir okul bile bu çalışma içerisinde gözlenmemiştir. Çocuklarımızın gözleri hayal kurmaya yetecek bir boşluğa sahip olamayacak kadar kapalı görünmektedir. Veliler ise eğitim sisteminin bir paydaşı olsa da belki de çalışmaları olmadıkları için daha ihtiyaç odaklı cevaplarla, okullara farklı yorumlar getirmişlerdir.

Morin'e (2003) göre, bilgi çağında yaşandığı ve postmodernist akımın yaygın olduğu gözetilen bir eğitim dönemine göre, küresel bağlamda dikkat çekilmesi gereken temel sorunları yakalayabilecek, belirli yerel bilgilerin de var olduğu bir gelişim gerekmektedir. Bunun için de bütün ve parçalar arasında karşılıklı etkileşimlere ihtiyaç vardır. Fakat, eğitimde modernist bakış açısı kendini daha baskın göstermekte ve bu çalışmada da benzer bakış açısı gözlenmektedir. Sebep sonuç ilişkisine dayalı "başarılı olursan kazanırsın" anlayışının sadece akademik anlamı ile hayat bulduğu söylenebilir. Küresel anlamda rekabetin artışına yapılan vurgulara istinaden, uluslararasılık anlayışında akademik başarının gençler arasında ön plana çıkarıldığı düşüncesi yorumlanabilir. Böylelikle dünya milletleri arasında başarı sıralamaları yapılarak rekabet ortamı daha da kızıştırılmaktadır. Tezcan'ın (2015, s. 90) da belirttiği gibi okul toplum içerisinde uyumsuzluk görevindedir ve bu çalışma sonuçlarına göre de uluslararası bakışta rekabeti de uyumsuzluk görünmektedir.

Yeni nesil insan tipi için küresel bağlamda bilgi toplumuna uyum sağlayan, insan hakları, demokrasi gibi küresel olgulara farkındalığı olan, hoşgörülü ve tartışmaya açık bireyler yetiştirilmesi günümüz okullarında eğitimcilerin vurguladığı özelliklerdendir. Günümüz okullarının görev ve sorumlulukları, Balay (2004, s. 89) tarafından vurgulanan çevre ile etkileşim kuran ve bireyleri hayata hazırlayan okuldan uzaklaşmaya başlıyor olabilir. Bu çalışmanın verilerine bakılarak okulun öğrencileri hayat yerine üniversiteye hazırladığı ve çevre ile etkileşimi minimuma indirdiği söylenebilir. Böylelikle okulların öğretim kurumlarına dönüşmesi, özelleşmesi ve rekabet piyasasında var olmaya devam etmesi olası görülmektedir. Apple (2006, s. 24) ve Hursh (2007) neoliberal politikaların küresel ekseninde eğitimi özel hizmet veren kurumlara dönüştüreceğini düşünmektedir. Söylediklerinin günümüzde gerçekleşmeye başladığı da gözlenmektedir.

Ayrıca yerleşme düşüncesinden uzaklaşmak da öğrencilerin ait oldukları toplum gerçekleri ve okulun meritokratik başarı misyonu arasında çatışma çıkartabilir (Lakes ve Carter, 2011). Bu ve benzeri durumların arkasında, çocukların bilişsel ve duyuşsal anlamda maruz kaldıkları rekabetin daha az olduğu bir toplumdan, okulun toplumda var oluş amaçlarını görmezden gelerek rekabeti arttırarak dikkat dağıtan ticari güçlerin arttığı bir topluma geçişin olduğu söylenebilir (Schlechty, 2014).

Çalışma sonunda elde edilen veriler ışığında yapılan yorumlar bu çalışmanın sonuçları ile sınırlıdır. Alanda bu ve benzeri çalışmalara daha genellenebilir ve karşılaştırılabilir sonuçlara ulaşması için ihtiyaç duyulmaktadır. Okul paydaşlarının daha büyük örnekleme gözlemlerine ve yorumlarına ulaşmak, çalışmayı farklı bölgelerde ve milletlerde tekrarlamak daha büyük bir çerçeve çıkarabilir.

Değişimin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde en verimli şekliyle yaşanmasında belli noktalar göz ardı edilmemelidir. Öncelikle eğitim programları aracılığıyla, küresel temellerin okul ortamlarına taşınması çalışmaları, okulların bu programları uygulama ve belirtilen konulara dikkat çekme işlevi ile desteklenmelidir. Çalışmanın sonucuna bakıldığında eğitim programları ve okul uygulamaları arasındaki bu ilişkiye değinilmediği fark edilmektedir. Bu durum Eisner'in okullarda ihmal edilen konuların var olduğuna yönelik eleştirisine bir yenisini eklemektedir.

Ergün (1992, s. 115) tarafından "...birey açısından ele alındığında okul sosyalleşme, bireyi yetkin kılma ve sosyal ilişkilerini düzenleme görevlerine sahiptir. Okulda yetenekleri geliştirilmeyen, belli alanlarda yönlendirilmeyen öğrenciler ne sosyal hayata katılabilirler ne de bireysel özerkliklerini kazanabilirler." şeklinde tanımlanan okulun bütünleştirici yönü günümüz okullarında eğitimciler tarafından beklendiği ve istendiği olmaya devam etmektedir. Fakat okullar bütünleştirici işlevinden gün geçtikçe uzaklaşmakta, bireyleri kendi özerkliklerini kazandırmaya yetenekleri ile değil, akademik başarıları ile teşvik etmeye odaklanmaktadır. Oysa küresel temel değerlere ve yerel ihtiyaçlara bütüncül bakan bir eğitim politikasına ve bu politikayı aktif hayata geçirecek okullara ihtiyaç vardır.

Köy Enstitüleri ve benzer vizyonu izleyen, bireyi, toplumu ve ulusu aynı çember içinde birbirine bağlayan okullar eğitim tarihi içerisinde önemini korumaktadır. Hem toplumsal değişim, hem de çağın getirdiği değişimleri öğrencilerine çok yönlü yaşatan okullar bugün var olmasa da, vizyonları ve misyonları hala örnek alınabilir. Özellikle öğretmen yetiştirme programlarında değişen standartların ve beklentilerin, uyum içerisinde bir okula taşınabilmesi için revizyonlar yapılabilir ve öğretmen adaylarına belirgin farkındalıklar kazandırılabilir.

Okulların akademik başarı kaygılarının yanı sıra, öğrencileri hayata hazırlayan kurumlar olduğu yasalar çerçevesinde de belirtilmektedir. Bu bağlamda okulun öğrencinin kendi hayata hazırlanmasına rehberlik edebilecek faaliyetlerin okul ortamında yer alması da oldukça önemlidir. Bu etkinlikler özellikle ekstra program etkinlikleri olarak düşünüldüğünde, öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarını fark edebileceği, farklı alanlarda başarı gösterebileceği ve psikolojik-sosyolojik yönünü pekiştirebileceği etkinliklerdir (Martinez ve diğerleri, 2016). Birçok araştırma ekstra program etkinliklerinin öğrenci ve okul bağını güçlendirdiğini, ekonomik ve teknolojik değişimlere uyum sağlamayı kolaylaştırdığını, akademik başarının desteklendiğini, bölgesel düzeyde kalkınmaya katkı sağladığı sonucuna ulaşmıştır (Balyer ve Gündüz, 2012; Fredericks ve Eccles, 2006; Eccles ve Barber, 1999; Hanks ve Eckland, 1976).

Eğitim politikacılarının, devlet erkânının, eğitimcilerin ve eğitim paydaşlarının okulun değişen dünyaya uyum sağlamanmasında, beklentilerini karşılamasında ve görev ve sorumluluklarını dengeleyebilmesinde, ulusal ve uluslararası düzeyde işbirlikli çalışması önemlidir. Böylelikle ihtiyaca yönelik çalışmaların yapılması, politikaların belirlenmesi, araç-geçerç ve fiziksel donanımın sağlanabilmesi, çevre ile etkileşimin optimum düzeyde sürdürülebilmesine katkı sağlanabilir.

5. Kaynakça

- Altbach, G. P. ve Knight, J. (2007). The internationalization of higher education: motivations and realities. *Journal of Studies in International Education*, 11, 290-305.
- Apple, M. (2006). Understanding and interrupting neoliberalism and neoconservatism. *Pedagogies: An International Journal* 1(12), 21-26.
- Balay, R. (2004). Küreselleşme, bilgi toplumu ve eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 61-82.
- Balyer, A. ve Gündüz, Y. (2012). Effects of structured extracurricular facilities on students' academic and social development. *Social and Behavioral Sciences*, 46, 4803-4807. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.06.338>
- Carson, T. R. (2015). Internationalization curriculum: globalization and the worldliness of curriculum studies. *Curriculum Inquiry*, 39 (1), 145-158.
- Dilthey, W. (1977). The understanding of other persons and their expressions of life. *Descriptive Psychology and Historical Understanding*. 121-144.

- Eccles, J. S. ve Barber, B. L. (1999). Student council, volunteering, basketball, or marching band: what kind of extracurricular involvement matters? *Journal of Adolescent Research*, 14, 10-43. <https://doi.org/10.1177/0743558499141003>
- Eisner, E. W. (2016). Bir Okulun İşini İyi Yapıyor Olması Ne Demek? (Nilay T. Bümen, çev.) Allan C. Ornstein, Edward F. Pajak ve Stacey B. Ornstein (Yay. Haz.), *Eğitim Programlarında Güncel Sorunlar* içinde (s. 21-30). Ankara: Pegem Akademi.
- Ergün, M. (1992). *Eğitim ve Toplum*. Ankara: Ocak Yayınları.
- Ertürk, S. (1986). *Türkiye'deki Bazı Eğitim Sorunları Üzerine Düşünceler*. Ankara: Yelkenetepe Yayınları
- Fıncı Orman, T. (2015). *Küreselleşme ve Eğitimde Yeni Değerler*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Fredericks, A. J. ve Eccles, S. J. (2006). Is extracurricular participation associated with beneficial outcomes? Concurrent and longitudinal relations, *Development Psychology*, 42(4), 698-713. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.42.4.698>.
- Freire, P. (1972). *Ezilenlerin Pedagojisi*. (Dilek Hattatoğlu ve Erol Özbek, çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Hanks, M. ve Eckland, B. (1976). Athletics and social participation in the educational attainment process. *Sociology of Education*, 49, 271-294. <https://doi.org/10.2307/2112314>.
- Hush, D. (2007). Assessing no child left behind and the rise of neoliberal education policies. *American Educational Research Journal* 44(3), 493-518.
- Knight, J. (2014). Internationalization of education. *ElButlelletí*, 75, 36-42.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (2015). *Nitel Veri Analizi* (Sadegül Akbaba Altun ve Ali Aksun, çev.). Pegem Akademi: Ankara.
- Millî Eğitim Bakanlığı TTKB. (2005). İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı. Ankara.
- Moustakas, C. (1994). *Phenomenological Research Methods*. London: Sage Publications.
- Özdemir, M. Ç. (2014). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Öztürk, F. ve Günel, E. (2016). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin küresel sistem, küresel eğitim ve çeşitlilik kavramlarına ilişkin algısı. *İlköğretim Online*, 15(1), 172-185.
- Özyurt, C. (2008). Küreselleşme, ulusal eğitim ve siyasal toplumsallaşma. M. Safran ve D. Dilek (Yay. Haz.), *21. Yüzyılda Kimlik, Vatandaşlık ve Tarih Eğitimi* içinde (s. 211-227). Ankara: Yeni İnsan Yayınevi.
- Kirkwood, T. F. (2001). Our global age requires global education: Clarifying definitional ambiguities. *Social Studies*, 92(1), 10-15.
- Martinez, A., Coker, C., McMahon, S. D., Cohen, J. ve Thapa, A. (2016). Involvement in extracurricular activities: Identifying differences in perceptions of school climate. *The Educational and Developmental Psychologist*, 33(1), 70-84.
- Patton, M. O. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. (Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir, çev.). Ankara: Pegem Akademi
- Polkinghorne, D.E. (1989). Existential-phenomenological perspectives in psychology: exploring the breadth of human experience. R.S. Valle ve S. Halling (Yay. Haz.), *Phenomenological Research Methods* içinde, (s. 41-60). New York: Plenum Press.
- Taylor, C. (2004). *Modern Social Imaginaries*. London: Duke University Press.
- Tezcan, M. (2015). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Van Til, C. (1974). *The New Hermeneutic*. America: Presbyterian and Reformed Publishing Company.
- Varış, F. (1996). *Eğitimde Program Geliştirme Teoriler, Teknikler*. Ankara: Alkım Kitabevi.